

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 222/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne a jeho uznesením sp. zn. 2 To 171/2015 z 18. augusta 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. marca 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) a jeho uznesením sp. zn. 2 To 171/2015 z 18. augusta 2016 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu podanej sťažnosti a k nej priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 160/2005-3015 z 5. augusta 2015 zo spáchania pokračujúceho trestného činu krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. c) zákona č. 140/1964 Zb. Trestný zákon v znení účinnom do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“), sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona, pokračovacieho trestného činu poškodzovania cudzej veci formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 a § 257 ods. 1 Trestného zákona, pokračovacieho trestného činu porušovania domovej slobody formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 a § 238 ods. 1 a 3 Trestného zákona, ako aj zo spáchania pokračovacieho trestného činu lúpeže formou pomoci podľa § 10 ods. 1 písm. c) a § 234 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, za ktoré mu nebol uložený trest s odkazom na ustanovenie § 227 zákona č. 141/1960 Zb. Trestný poriadok v znení účinnom do 31. decembra 2005, za ktoré mu neuložil trest s odôvodnením, že uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 160/2005 z 8. marca 2013 bolo trestné stíhanie voči sťažovateľovi zastavené, ale pokračovalo sa v ňom, pretože na prerokovaní trval sťažovateľ ako jeden zo spoluobžalovaných.

3. Sťažovateľ podal včas odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol tak, že napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie sťažovateľa, pretože je nedôvodné.

4. Sťažovateľ predovšetkým namieta nesprávny postup krajského súdu, ktorý podľa jeho názoru nerozhodol o všetkých odvolacích dôvodoch sťažovateľa uvedených v jeho písomnom odvolaní, a taktiež nepovažuje za správne odôvodnenie jeho rozhodnutia v časti, že sťažovateľ na verejnom zasadnutí modifikoval svoje odvolanie. Týmto konaním malo dôjsť k porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces zaručených v ústave a dohovore.

5. Uvedeným postupom malo byť porušené aj právo sťažovateľa na obhajobu, keďže ustanovený obhajca viedol zlý výkon obhajoby a krajský súd bol nečinný. V tomto smere poukázal na niektoré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (Rutkowski v. Poľsko z 19. 10. 2000), ktorými podopiera svoju argumentáciu.

6. Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd rozhodol tak, že vysloví porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru postupom krajského súdu a jeho uznesením sp. zn. 2 To 171/2015 z 18. augusta 2016. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

II.

7. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom

právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (podobne aj II. ÚS 521/2015, II. ÚS 855/2015, IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

11. Podľa sťažovateľa k porušeniu ním označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru malo dôjsť nesprávnym rozhodnutím krajského súdu a procesným postupom, ktorý mu predchádzal, pretože nerozhodol o všetkých odvolacích dôvodoch a nezasiahol v prípade nesprávnej obhajoby súdom ustanoveného obhajcu, čo malo za následok vyhlásenie rozhodnutia v neprospech sťažovateľa.

12. Ústavný súd skúmal, či sťažovateľ mal, resp. stále má k dispozícii účinný opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok, ktorý mu zákon účinne poskytuje na ochranu označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a na použitie ktorého je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd vyjadruje názor, že takýmto účinným opravným prostriedkom je v danom prípade dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 368 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Ústavný súd dospel k uvedenému záveru na základe príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich tento mimoriadny opravný prostriedok, a to najmä so zreteľom na okruh oprávnených osôb na jeho podanie, dôvody, prípustnosť a iné atribúty upravujúce podanie dovolania a rozhodovania o ňom (§ 368 a nasl. Trestného poriadku).

13. Podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

14. Podľa ustanovenia § 369 ods. 2 Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku, b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

15. Podľa ustanovenia § 369 ods. 5 Trestného poriadku v prospech obvineného, s jeho výslovným písomným súhlasom, môže dovolanie podať aj príbuzný obvineného v priamom pokolení, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh. Ak je obvinený mladistvý, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže i proti vôli obvineného za neho v jeho prospech podať dovolanie aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

16. Podľa ustanovenia § 370 ods. 1 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

17. Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak sú splnené uvádzané zákonom stanovené podmienky (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

18. Ústavný súd na základe uvedeného uzavrel, že podľa platnej právnej úpravy trestného konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru) dôvodom na podanie dovolania podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ túto zákonnú možnosť dosiaľ nevyužil.

19. V danej veci je potrebné uviesť, že označený mimoriadny opravný prostriedok umožňuje sťažovateľovi účinne namietať všetky závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru. Z toho vyplýva, že je to v prvom rade všeobecný súd, ktorý je oprávnený aj povinný poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa, ktorých porušenie namieta, a nie ústavný súd v konaní o sťažnosti. Právomoc ústavného súdu je pri ochrane týchto základných práv každého účastníka konania pred všeobecným súdom iba subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (obdobne napr. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 64/02, I. ÚS 183/07). Uplatnenie právomoci ústavného súdu pri ochrane základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru zároveň predpokladá, že všeobecné súdy neposkytnú ochranu základným právam v súlade s ústavno-procesnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci ako opravných súdov.

20. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, I. ÚS 178//2004, IV. ÚS 372/2010).

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľa ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jeho ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2017